

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

ASPEKTI KOMUNIKACIJE MEDICINSKE SESTRE-TEHNIČARA U TRETMANU BOLA KOD ONKOLOŠKIH BOLESNIKA

Kajtez Milkica, spec.sms-oblast klinička nega
Opšta bolnica Sremska Mitrovica

Uvod / Introduction

Savremena onkologija je multidisciplinarno područje medicine, zasnovano na savremenim znanjima i veštinama.

U domenu onkologije izuzetno je važna kvalitetna i adekvatna prevencija oboljenja, adekvatni dijagnostički postupci i terapijski tretman.

Važne komponente savremene onkologije su visokostručna zdravstvena nega i palijativno zbrinjavanje bolesnika obolelih od malignih bolesti.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

S obzirom na kontinuiranu brigu o onkološkom bolesniku, neposrednu blizinu i intervencije koje preduzima medicinska sestra – tehničar treba da ima znanje iz uže medicinske oblasti, ali i psihoonkologije i specifične komunikacije.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Onkološki bolesnik je vulnerabilan, ima niži prag imuniteta, izložen je nizu dijagnostičko-terapijskih procedura koje su veoma zahtevne . Saznanje da boluje od maligne bolesti zahteva ogromnu snagu ličnosti i sveobuhvatnu podršku u svakodnevnom životu.

Maligna bolest i specifična onkološka terapija imaju za posledicu niz kliničkih problema koji se mogu javiti kod bolesnika .

Kliničke probleme nastale zbog same maligne bolesti ili usled specifične onkološke terapije je potrebno pravovremeno prevenirati i terapijski tretirati : bol, mučnina i povraćanje, anemija, leukopenija, trombocitopenija, dispneja, opstipacija...

Kliničke probleme treba adekvatno rešavati kako bi se maksimalno očuvalo dobro opšte stanje bolesnika.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Bol je izuzetno važan simptom – klinički problem.

Bol u velikoj meri menja kvalitet života i psihofizičku stabilnost bolesnika.

Sestrinska procena bola u velikoj meri pomaže lekaru da ordinira odgovarajuću terapiju.

U skladu sa preporukama WHO lekovi za bol se ordiniraju po principu stepenica (I, II, III).

Kod bolesnika treba da se postigne :

- noć bez bola,
- dnevni odmor bez bola,
- kretanje bez bola koje nije uvek moguće.

Najkomfortniji način davanja leka je “ na usta “ kada je to moguće.

Važno je dati lek “ prema satnici “ i pridržavati se iste.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Bol kod onkoloških bolesnika može biti :

- akutan i hroničan,
- nociceptivan i neuropatski, a važno je predvideti i terapiju za proboj bola.

Anamneza bola mora biti detaljna uz sprovedene : fizikalni pregled, neurološki pregled, psihosocijalnu procenu i ostala ispitivanja.

Treba dobro poznavati bolesnika. Tokom komunikacije i stručnim posmatranjem medicinska sestra-tehničar učestvuje u proceni jačine bola.

U proceni jačine bola koriste se različite skale .

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Cilj je utvrditi kako se bol ponaša tokom vremena, kakav je kvalitet bola, kako se bol širi u telu, kako utiče na pacijenta.

Poželjno je utvrditi koji faktori utiču na pogoršanje ili na ublažavanje bola.

Aдекватna komunikacija obezbeđuje podatke koji su značajni za tretman bola .

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Komunikacijski pristup treba da uključi upoznavanje ličnosti bolesnika, okolnosti u kojima se nalazi, njegove lične stavove o stanju u kojem je, o njegovom okruženju, prisutnim problemima.

Komunikacija treba da bude individualizovana i da se prilagodi ličnosti bolesnika uz empatijski pristup zdravstvenog radnika .

Tokom komunikacije treba voditi računa o verbalnim i neverbalnim aspektima.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije

"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Treba aktivno slušati bolesnika i dati mu do znanja da nam je važan.

Treba ga podsticati na razgovor, ukoliko je potrebno treba ćutati sa njim, razjašnjavati određene elemente tokom razgovora, postaviti jasna otvorena pitanja uz poštovanje dostojanstva pacijenta.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Bolesnik treba slobodno da izrazi svoje strahove i brige.

Nakon završenog razgovora značajno je sažeti informacije i doneti odgovarajući zaključak-evaluacija.

Zaključak treba da bude realan kako bi se ostvarila što primerenija kontrola i rešavanje bola.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Empatija je važan segment komunikacijskog pristupa u odnosu na bolesnika.

Empatija treba da se iskaže bolesniku tokom razgovora.

Empatija podrazumeva emotivno i kognitivno razumevanje iskustva bolesnika i ona se potpuno razlikuje od sažaljenja .

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije

"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Da bi se ostvarila empatija potrebno je da se definišu emocije pacijenta, utvrdi poreklo istih i reaguje u smislu povezivanja prethodnih faktora.

Empatija je osnov stvaranja poverenja između medicinske sestretihničara i bolesnika tj. šire posmatrano zdravstvenih radnika i bolesnika.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije

"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Timski rad u onkologiji podrazumeva kvalitetnu komunikaciju unutar tima, saradnju i poverenje između članova tima .

Podržavajući odnos članova zdravstvenog tima u komunikaciji i pružanju pomoći bolesniku i njegovoj porodici, uz empatiju omogućava ostvarenje iskrenog i otvorenog razgovora.

Ovo omogućava tačnu informaciju u vezi sa bolom i svim drugim kliničkim problemima.

I Međunarodni simpozijum Udruženja zdravstvenih profesionalaca Srbije
"Bol kao medicinski, biološki, psihološki, sociološki i kulturološki fenomen"

Uspostavljeno poverenje tokom komunikacije uslovljava aktiviranje ličnih resursa optimizma i nadu u boljitak kod onkološkog bolesnika .

Svaka izgovorena reč, svaki gest ima svoju snagu i efekat u odnosu na psihološko i duhovno stanje bolesnika.

Zaključak / Conclusion

Medicinska setra-tehničar svojim angažmanom daje maksimalan doprinos kvalitetnom rešavanju problema bola kod bolesnika obolelih od maligne bolesti.

Edukacija medicinske setre-tehničara u vezi ostvarenja odgovarajuće komunikacije sa bolesnikom treba da bude sastavni segment njenog obrazovanja, što je izuzetno važno u sprovođenju njenih radnih aktivnosti u praksi, u vezi rešavanja kliničkih problema, a naročito bola.